

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Landsmeer

Onderzoek gemeente

Onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 25 mei 2020

Samenvatting

De inspectie houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten die al voor 2019 een GOAB-budget kregen, hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld. Gemeenten die sinds 2019 ook een GOAB-budget ontvangen, krijgen in 2019-2020 een eerste onderzoek naar de kwaliteit van het vve-beleid.

Het onderzoek is bedoeld om de kwaliteit van het vve-beleid van de gemeente een eerste keer in beeld te brengen en te onderzoeken in hoeverre de gemeente daarmee voldoet aan de wettelijke eisen.

We hebben een gesprek gevoerd met de betrokkenen van de gemeente en aangeleverde documenten geanalyseerd. Vervolgens hebben we de wettelijke eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Beeld van de kwaliteit van vve binnen de gemeente

Wat gaat goed bij vve?

De gemeente Landsmeer krijgt pas sinds 2019 GOAB-middelen, maar heeft vve al vanaf 2016 mogelijk gemaakt voor kinderen die dit nodig hebben. De gemeente vindt het namelijk belangrijk dat er vroegtijdig gesignaleerd wordt dat gezinnen extra hulp nodig hebben.

De gemeente heeft een duidelijke doelgroepdefinitie en bekostigt vve per kind, indien dit nodig is. De toeleiding is belegd bij het consultatiebureau en vastgelegd in een stroomschema.

Wat kan beter bij vve?

Bij de overdracht naar de basisschool wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerd formulier. Dit formulier bevat echter weinig informatie over het vve-aanbod dat het kind heeft gekregen en de resultaten hiervan.

De betrokkenheid van de scholen bij vve kan sterker. Zo ontvangen de voorschoolse voorzieningen bijvoorbeeld geen terugkoppeling over de ontwikkeling van de kinderen van de scholen.

Gemeente: Landsmeer
Gemeente nummer: 0415

OAB-budget gemeente 2020: € 60.100

Aantal houders in de gemeente zonder voorschoolse educatie: 1

Aantal houders in de gemeente met voorschoolse educatie: 2

Aantal kinderdagverblijven met voorschoolse educatie in de gemeente: 3

Aantal schoolbesturen in de gemeente: 4

GGD-regio: Zaanstreek-Waterland

Wat moet beter bij vve?

De gemeente heeft nog geen resultaatafspraken gemaakt met de schoolbesturen over de resultaten van de vroegschoolse educatie.

Daarnaast heeft de GGD niet op alle vve-locaties de basiskwaliteit beoordeeld.

Vervolg

De gemeente Landsmeer krijgt twee herstelopdrachten. De afspraken hierover staan vermeld in paragraaf 2.2.

1. Opzet onderzoek

De inspectie heeft onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Landsmeer.

Werkwijze

- Een startgesprek met de gemeente om toe te lichten wat ons toezicht inhoudt en aanvullende informatie te verkrijgen;
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente;
- Analyse van opgevraagde en aangeleverde beleidsdocumenten;
- Beoordeling en waardering van de kwaliteit van het vve-beleid van de gemeente Landsmeer.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie.

Bij het onderzoek naar vve-gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in dit rapport aangegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en de afspraken over het vervolgtoezicht.

In hoofdstuk 3 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingsen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
- K Kan beter
- V Voldoende
- G Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek bij de gemeente Landsmeer op de standaarden voor vve.

Samenvattend oordeel

De gemeente Landsmeer voldoet ten dele aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve. Dat komt doordat de gemeente nog geen resultaatafspraken heeft gemaakt met de schoolbesturen. Daarnaast heeft de GGD niet bij alle vve-locaties de basiskwaliteit beoordeeld. Voor wat betreft de andere onderdelen, die zijn beoordeeld, voldoet de gemeente aan de eisen die de inspectie daaraan stelt.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind			•	
1.2 Bereik			•	
1.3 Toeleiding			•	
1.4 Doorgaande lijn			•	
1.5 Resultaten	•			
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			•	

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders		•	
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen		•	
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau		•	

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•			
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Gemeentelijk vve-beleid

1.1 Definitie doelgroepkind

De standaard Definitie doelgroepkind hebben wij als Voldoende beoordeeld. De gemeente Landsmeer hanteert de volgende definitie:

De doelgroep voor de voor- en vroegschoolse educatie bestaat uit kinderen van ingezetenen van de gemeente Landsmeer vanaf de leeftijd van 2 jaar totdat zij naar groep 3 van het basisonderwijs gaan, die voldoen aan één of meerdere van de volgende kenmerken:

- Kinderen waarvan de verzorgende ouder(s) een opleidingsniveau hebben van maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo (basis- of kaderberoepsgericht);
- Kinderen waarvan de verzorgende ouder(s) niet Nederlandssprekend is;
- Kinderen waarbij daadwerkelijk signalen van een spraaktaalachterstand zijn geconstateerd door blootstellingsachterstand (alleen op basis van een deskundig oordeel van de logopedist welke is aangesloten bij het Middelpunt).

In de praktijk ziet de gemeente dat steeds meer gezinnen moeite hebben om zich in een complexe omgeving te manifesteren. De gemeente vindt het daarom belangrijk dat er vroegtijdig gesignaleerd wordt dat gezinnen extra hulp nodig hebben. Daarmee wil men voorkomen dat er een (onnodig) beroep gedaan moet worden op de inzet van zwaardere (tweedelijns) zorg.

1.2 Bereik

De standaard Bereik is als Voldoende beoordeeld. De beleidsambtenaar geeft aan dat er momenteel sprake is van eenentwintig gezinnen die ondersteuning nodig hebben. De Raad vindt het belangrijk dat gezinnen, die dit nodig hebben, zo goed mogelijk worden ondersteund. Om deze reden subsidieert de gemeente vve dan ook per kind en is er dus geen sprake van zogenaamde kindplaatsen. Er zijn op dit moment 8 kinderen met een vve-indicatie in de gemeente Landsmeer. Deze kinderen bezoeken allen een voorschoolse locatie.

1.3 Toeleiding

Het toeleidingsproces is beoordeeld als Voldoende. Het consultatiebureau is in de gemeente Landsmeer verantwoordelijk

voor de toeleiding. De gemeente heeft hierover proces- en werkafspraken gemaakt en een stroomschema ontwikkeld. Daarnaast wordt een gezamenlijke monitor gehanteerd. De gemeente heeft ieder kwartaal een gesprek met GGD over de toeleiding om zo het proces te kunnen evalueren. Het afgelopen jaar was het bereikpercentage 88%. De gemeente streeft naar een bereik van 90%.

In het stroomschema is te zien wie welke verantwoordelijkheid heeft in de toeleiding naar voor- en vroegschoolse voorzieningen. De GGD monitort, belt ouders na en stimuleert, via het consultatiebureau en het opvoedondersteuningsspreekuur, ouders om hun kind deel te laten nemen aan vve. Ook geeft dit schema weer wat verwacht wordt van de vve-locaties. Indien geïndiceerde leerlingen niet komen, dienen zij een signaal aan de GGD af te geven. Daarnaast moeten de vve-locaties de kinderen in hun ontwikkeling volgen, zodat ook op latere leeftijd een indicatie mogelijk is.

1.4 Doorgaande lijn

Deze standaard hebben wij als voldoende beoordeeld. De gemeente Landsmeer heeft de doorgaande leerlijn als speerpunt binnen het meerjarenplan sociaal domein gekozen. De gemeente wil namelijk dat 'Kinderen in Landsmeer opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige en zelfredzame mensen. Hun ontwikkeling verloopt volgens een doorlopende lijn: van geboorte tot en met studie en arbeidsmarkt.'

Om dit te bereiken zijn er afspraken gemaakt met de voorschoolse voorzieningen. Zo dragen zij de kinderen over aan het basisonderwijs via een gestandaardiseerd overdrachtsformulier. Daarnaast is er bij doelgroepkinderen sprake van een zogenaamde warme overdracht. Opvallend is dat het overdrachtsformulier nagenoeg geen informatie over vve bevat. Hoewel er wel aangegeven kan worden of er sprake is van een indicatie bevat het formulier geen specifieke informatie over het vve-aanbod, de duur, aanpak en dergelijke. Daarnaast geeft de gemeente aan dat de basisscholen nog weinig betrokken zijn bij vve. Zo geven zij bijvoorbeeld de voorscholen geen terugkoppeling over de ontwikkeling van de kinderen.

1.5 Resultaten

Deze standaard hebben wij als Onvoldoende beoordeeld. Er is op gemeentelijk niveau nog niet bepaald wat de gewenste inhoudelijke resultaten zijn van de vroegschoolse educatie (artikel 167, lid 1b WPO). De gemeente krijgt hiervoor een herstelopdracht.

De gemeente heeft wel al een concept convenant vve opgesteld, die waarschijnlijk in juni 2020 door alle partijen ondertekend zal worden. Hoewel een aantal zaken die de gemeente met vve wil bereiken hierin duidelijk staat vermeld, geldt dit nog niet voor de beoogde vve-resultaten. De gemeente geeft aan dat hierover nog afstemming moet plaatsvinden met het onderwijs. Wij dragen de gemeente op om concrete, meetbare resultaatafspraken te maken met de

schoolbesturen en tevens afspraken te maken over het aanleveren van deze gegevens aan de gemeente.

1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

De gemeente is aantoonbaar regievoerder, coördineert het vve-beleid en betreft hierbij de LEA-partners en de hulpverlenende instanties. De beleidsmedewerker, die verantwoordelijk is voor vve, is ook verantwoordelijk voor alles rondom de kinderopvang en het onderwijs. Dit maakt dat zij goed op de hoogte is van alles wat speelt.

Vve-beleidscontext

2.1 Integraal vve-programma

De gemeente heeft in het subsidiekader voor de voorschoolse voorzieningen afspraken gemaakt over het gebruik van een integraal vve-programma en een observatiesysteem.

2.2 Ouders

De gemeente heeft een heldere visie op ouderbetrokkenheid en heeft de populatie in beeld. De gemeente vindt partnerschap van belang en verplicht de voorschoolse organisaties via het subsidiekader om ouders te betrekken bij het vve-programma. In het concept convenant is het volgende te lezen:

- Alle ouders wordt vooraf duidelijk gemaakt wat er van hen wordt verwacht in het kader van de vve (4 dagdelen, verplichte opkomst ouderavonden, betrokkenheid bij de thema 's en activiteiten).
- Er wordt minimaal 2 x per jaar een ouderavond georganiseerd met een aan vve-gerelateerd onderwerp.
- Ouders worden gestructureerd voorgelicht over de voortgang en aandachtsgebieden van hun kind. Ouders krijgen tips over hoe thuis om te gaan met de aandachtsgebieden van hun kind.

Daarnaast betreft de gemeente ouders bij de ontwikkeling van hun kind door middel van het ouder(taal)café. Dit is een samenwerking tussen de gemeente, een basisschool, een kinderopvangorganisatie en de bibliotheek. Doel is, naast het vergroten van de ouderbetrokkenheid, om taalverwerving bij ouders en kinderen te stimuleren. Er zijn wekelijkse bijeenkomsten voor twee taalgroepen van maximaal 30 personen. Ook organiseert de GGZ themadagen voor ouders bijvoorbeeld over een gezonde leefstijl.

2.3 Externe zorg

De gemeente beschikt over een heldere zorgstructuur. Het bieden van hulp en ondersteuning aan gezinnen is geregeld via het kernteam van het zogenaamde Middelpunt. In het kernteam zitten verschillende hulpverleners. Men werkt vanuit het uitgangspunt: één gezin, één plan, één regisseur. Het gezin krijgt een casemanager als vaste contactpersoon.

De jeugdverpleegkundige is te zien als de schakel tussen het consultatiebureau en de voorschoolse voorzieningen. De

jeugdverpleegkundige bezoekt de kinderopvang twee maal per jaar.

De gemeente heeft in de afgelopen periode de zorgstructuur in de kinderopvang versterkt, omdat men ziet dat gezinnen het steeds moeilijker hebben en kinderopvangorganisaties hiermee in toenemende mate worden geconfronteerd. Vanaf najaar 2018 vindt er een pilot op twee kinderopvanglocaties plaats, waarbij extra professionele ondersteuning wordt ingezet op het gebied van taalonderwijs, spraaktechniek, (kortdurende) psychologische hulpverlening en jeugdhulp. Het doel is vroegsignalering en ondersteuning van het jonge kind ter voorkoming van taalachterstanden en pedagogische problematiek die op den duur zouden kunnen leiden tot uitval. Hierbij wordt peutermaatschappelijk werk geïntroduceerd als nieuwe hulpverlenende instantie.

2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen

De gemeente heeft met de vve-organisaties afgesproken dat zij bij de aanvraag tot subsidievaststelling een inhoudelijk jaarverslag over het afgelopen subsidiejaar aanleveren. Hierbij moeten de naleving van de prestatieafspraken en kwaliteitseisen zijn weergegeven; alsmede een jaarrekening met een duidelijke weergave van de aan de producten en prestaties verbonden uitgaven en inkomsten. Hierdoor heeft de gemeente voldoende zicht op de kwaliteit van deze instellingen.

2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

De gemeente Landsmeer houdt zicht op vve via gesprekken met de opvangorganisaties, interviews met samenwerkingspartners, ervaringen van ouders en signalen vanuit de gemeenteraad en de gemeentelijke organisatie. Jaarlijks wordt een eindevaluatie gehouden en wordt verantwoording afgelegd aan de Raad en het College.

De beleidsambtenaar heeft met de kinderopvang en de scholen drie keer per jaar regulier overleg. Hoofdonderwerp tijdens deze gesprekken zijn de kwetsbare kinderen (doen we het goede? is er meer of iets anders nodig?). Daarnaast bezoekt zij de kinderopvangorganisaties en basisscholen zo'n twee maal per jaar.

Vve-condities

3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt

Deze standaard beoordelen wij als onvoldoende. Hoewel de GGD de drie vve-locaties wel heeft bezocht, is de basiskwaliteit niet op alle locaties beoordeeld (artikel 1.63 en 2.21 van de Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen). De gemeente krijgt hiervoor een herstelopdracht.

3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader

De gemeente Landsmeer heeft de afspraken met betrekking tot het verkrijgen van vve-subsidie vastgelegd in de Algemene

subsidieverordening gemeente Landsmeer 2016 en de Nadere regels Peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie gemeente Landsmeer 2019. Aan de subsidieverlening is een aantal afspraken verbonden, zoals de volgende resultaatafspraken:

1. De aanbieder is als kinderdagverblijf met voorschoolse educatie geregistreerd in het LRKP;
2. De aanbieder werkt met een vve-programma;
3. De aanbieder werkt met een kind-volgsysteem;
4. De kwaliteit van de vve wordt door de Inspectie van het onderwijs en de GGD Zaanstreek- Waterland positief beoordeeld;
5. De pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn op de peutergroepen van de aanbieder zijn vve gecertificeerd en voldoen aantoonbaar aan het taalniveau 3F of zijn daartoe in opleiding;
6. De aanbieder maakt voor iedere peuter die naar de basisschool gaat, gebruik van het vastgestelde overdrachtsformulier. Voor een vve-peuter vindt er daarnaast een zogenaamde 'warme' overdracht plaats (face-to-face);
7. De aanbieder geeft aantoonbaar invulling aan het stimuleren van ouderbetrokkenheid en geeft ouders handvatten mee om thuis delen van het vve-programma voort te kunnen zetten;
8. De aanbieder zorgt ervoor dat pedagogisch medewerkers zo goed mogelijk uitgerust zijn om bijzonderheden in de ontwikkeling van peuters tijdig te signaleren en hierop adequaat weten te reageren op handelings- en afstemmingsniveau;
9. De aanbieder zoekt voor peuters waar zorgen of vragen over zijn, aansluiting bij de door gemeente gefaciliteerde jeugdgezondheidszorg of kernteam;
10. De aanbieder voldoet aan de toepasselijke privacyregels.

2.2. Afspraken vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij?	Wat doen wij?
Vve gemeente	... van de gemeente	
1.5 Resultaten De gemeente heeft geen afspraken met de schoolbesturen over wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn (artikel 167, lid 1b WPO).	De gemeente zorgt ervoor dat zij uiterlijk in september 2020 resultaatafspraken met de schoolbesturen heeft gemaakt en stuurt deze aan de inspectie toe.	Wij controleren of de gemeente deze afspraken heeft gemaakt.
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt (artikel 1.63 en 2.21 Van de Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen).	De gemeente geeft de GGD opdracht om uiterlijk in mei 2020 beide locaties te beoordelen op de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie. Vanwege de huidige situatie rondom het Covid-19 virus verschuiven wij de herstelopdracht naar september 2020.	Wij controleren of de GGD de basiskwaliteit heeft beoordeeld.

3. Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van B en W een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente Landsmeer geeft aan hoe zij hiermee aan de slag gaat.

Naar aanleiding van uw bezoek op 3 maart jl. heeft u een concept onderzoek naar vve in de gemeente Landsmeer aan het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer toegestuurd. In het concept onderzoek heeft de gemeente van de inspectie OCW twee herstelopdrachten gekregen.

Dit betreffen:

a. Onder 1.5 in het rapport: de gemeente heeft geen afspraken met de schoolbesturen over wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn (art. 167, lid 1b WPO)

b. Onder 3.1 in het rapport: de gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt (art 1.63 en 2.21 van de Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen)

Reactie gemeente Landsmeer

In het concept onderzoek naar de kwaliteit waarop in de gemeente Landsmeer het vve beleid is vorm gegeven schetst u een beeld waarin wij ons herkennen. De gemeente Landsmeer voldoet voor het overgrote deel aan haar wettelijke verplichtingen en de eisen die de inspectie stelt. We zijn blij met deze constatering, het biedt een mooi perspectief om verder te werken op de ingeslagen weg.

Aan de bovenstaande punten a en b moet worden gewerkt. De herstelopdrachten zullen als volgt aangepakt worden.

a. De gemeente heeft nog geen resultaatafspraken gemaakt met de schoolbesturen.

Deze constatering is juist weergegeven. Om tot resultaatafspraken met de schoolbesturen te komen heeft de gemeente een stroomschema, proces- en resultaatafspraken, een stappenplan en een concept convenant beschreven. De voorbereidingsfase met de schoolleiders in Landsmeer (via de LEA) en de kinderopvangorganisaties om de beleidsstukken verder te brengen wordt op dit moment nog belemmerd door de crisis, maar zodra de mogelijkheden zich voor doen wordt het opgepakt. Daarnaast willen we proberen op korte termijn tot afstemming te komen over concrete meetbare resultaatafspraken met de schoolbesturen en het aanleveren van deze gegevens bij de gemeente. Ook hiervan kunnen we niet concreet aangeven of dat gegeven de crisis gaat lukken, maar mogelijk zijn schoolbesturen en/of schoolleiders in staat hier online spoedig gehoor aan te geven. In uw onderzoek wordt als termijndatum september aangehouden.

b. De GGD heeft niet bij alle vve-locaties de basiskwaliteit beoordeeld.

Een juiste constatering. De oorzaak hiervan dateert uit 2018, de harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen. De kinderopvangorganisaties en peuteropvangzalen waren voorheen onder één LRKP nummer geregistreerd. Vanaf de harmonisatie hebben houders de peuteropvang apart moeten registreren. Bij de registratie is een fout gemaakt met de VVE aantekening. De houder waar geen VVE inspectie in december 2019 bij is verricht heeft in het verleden wel een VVE inspecties gehad. Om dit te herstellen heeft de houder een (herstel) aanvraag voor vve-locatie ingediend en is met de GGD afgesproken een tussentijdse inspectie te verrichten. De GGD heeft aangegeven zodra de kinderopvangorganisaties van Rijksweg open mogen inspectie in te plannen. In uw onderzoek wordt hiervoor Mei aangehouden.

Wat kan beter bij vve?

In het concept onderzoek staat vermeld dat het gestandaardiseerde formulier wat gebruikt wordt voor de overdracht naar het basisonderwijs te weinig informatie bevat over het vve-aanbod dat het kind heeft gekregen en de resultaten hiervan.

Ook kan de betrokkenheid van de scholen bij vve sterker. In de overleggen en de bi laterale gesprekken die de gemeente heeft worden partners hierover geïnformeerd en worden de basisscholen verzocht terugkoppeling over de ontwikkeling van de VVE kinderen aan de voorschoolse voorzieningen te organiseren.